

De Bijbelse waarheden in je leven navolgen

Serie over de Jakobusbrief, #1

Yanna Van de Poll

Leerdienst 14 september 2025

Protestantse gemeente De Ontmoeting, Almelo

Introductie

In de serie over de kenmerken van een volwassen christen staat deze keer een tweede karakteristiek centraal van een volwassen christen: een volwassen christen streeft ernaar om de Bijbelse waarheden in praktijk te brengen. De eerste keer hebben we gesproken over het kenmerk dat een volwassen christen geduldig is in beproevingen.

Nu dus de vraag in hoeverre wij bereid zijn overeenkomstig de Bijbelse waarheden te handelen en die serieus in praktijk te brengen? Jakobus laat ons daarvan het belang inzien in hoofdstuk 2 dat we met elkaar hebben gelezen.

Jakobus somt drie belangrijke Bijbelse waarheden op en hij vraagt de gelovigen deze zo nauwgezet mogelijk in praktijk te brengen. Hij legt uit hoe je dat zou moeten doen.

1. De Heerlijkheid van Christus en zonder aanzien des persoons

De eerste waarheid die Jakobus onderstreept in dit gedeelte is de Heerlijkheid van Christus. In vers 1 schrijft hij : *“Mijn broeders en zusters, heb geloof in onze Heer Jezus Christus, de Here der heerlijkheid, ‘zonder aanzien des persoons’”*.

Jakobus verbindt in één adem de heerlijkheid van Christus aan “zonder aanzien des persoons”. Ons geloof is in de Heer der Heerlijkheid, ons geloof is in Jezus Christus. Het woord "heerlijkheid" wordt meer dan 600 keer in de Bijbel gebruikt. Het is een moeilijk woord om te vertalen vanuit de oorspronkelijke talen Hebreeuws, Aramees en Grieks, omdat het zoveel betekenissen heeft, maar het verwijst naar Gods grootheid. Het Hebreeuwse woord voor heerlijkheid is *kabod*, dat in de kern betekent: zwaar, gewichtig. De betekenissen die daarvan zijn afgeleid drukken dezelfde betekenis uit: ‘dat wat zwaar weegt, dat wat overheerst, dat wat verheven is. Het gaat om 'pracht, schittering, majesteit, of ‘oogverblindende grootheid'. Deze heerlijkheid heeft God aan Israël laten zien tijdens de uittocht uit Egypte. Zijn vuurkolom die hen 's nachts begeleidde en zijn wolkkolom die de tabernakel bedekte. Maar ook bij de inwijding van de tempel door Salomo lezen we in 2 Kronieken 7 en 1 Koningen 8 dat "*Gods heerlijkheid de tempel vervulde*". De tempel was zo vol van de heerlijkheid van God, dat zelfs de priesters de tempel niet konden binnengaan.

De evangelist Johannes begint zijn evangelie met een verklaring dat het *“Woord vlees werd en onder ons heeft gewoond”*, en, voegt hij eraan toe: *“en wij hebben Zijn Heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeboren Zoon van de Vader”*. Een andere uitdrukking voor de Heerlijkheid van Jezus is Zijn Aanwezigheid. In Jezus is God Zelf aanwezig. Jezus laat ons de heerlijkheid van de Vader zien. Op welke manier? Door geen onderscheid des persoons te maken. Precies zoals Jakobus dat schrijft.

Geen aanzien des persoons betekent:

“Zonder de stand, de rijkdom, de ouderdom enz. van de betrokken persoon in aanmerking te nemen”. Alle mensen op dezelfde manier behandelen, onverschillig om wie het gaat. Dat is een belangrijk beginsel van de rechtsstaat en laten we eerlijk zijn, dit principe is gebaseerd op de Bijbel.

Jezus gaf ons het voorbeeld tijdens Zijn leven op aarde. Zelfs de farizeeën, zijn tegenstanders merkten dit op, toen zij zeiden: *“Meester, wij weten dat U waarachtig bent en de weg van God in waarheid onderwijst en Zich door niemand laat beïnvloeden, want U ziet de persoon van de mensen niet aan”*. (Matt 22.16).

De Heerlijkheid van Christus en zonder aanzien des persoons horen bij elkaar. Als wij ons geloof in de Here der Heerlijkheid in praktijk willen brengen, dan blijkt dat uit onze houding, namelijk dat we zonder aanzien des persoons handelen. Onze Heer kijkt niet naar het uiterlijke van de mens, Hij laat zich niet leiden door wat Hij ziet, maar Hij kijkt naar ons hart. Hij is niet onder de indruk van rijkdom of van een sociale status. De arme weduwe die haar hele onderhoud in de collectiezak deed is in zijn ogen groter dan de farizeeër die van zijn overvloed heeft gegeven en zich daarop ook nog beroemde. Jezus ziet het hart aan, Hij ziet hoe oprecht en waarachtig ons hart is. Toen Jezus Nathaniël zag, zei Hij over hem : *“Zie, werkelijk een Israëliet in wie geen bedrog is”* (Joh 1.48).

Als wij de waarheid van de heerlijkheid van Christus, van Zijn Aanwezigheid in ons leven gestalte willen geven, dan zullen we ons niet moeten laten leiden door het uiterlijke van de mens, door wat we zien. Helaas gebeurt dat maar al te vaak. Zelfs bij de apostelen. Zij vermeden Paulus, die inmiddels tot geloof was gekomen. De gemeente van Jeruzalem wilde Paulus niet in hun midden ontvangen. Gelukkig was daar een Barnabas die geloofde in het getuigenis van hem, zoals in Handelingen 9 staat beschreven: *“hij nam hem, Paulus, onder zijn hoede, bracht hem naar de apostelen en vertelde hun hoe hij onderweg de Heer had gezien, en dat God tot hem gesproken had en hoe Paulus daarna in Damascus vrijmoedig gesproken had in de naam van Jezus”* (Hand 9.27). Barnabas liet zich niet leiden door het verleden van Paulus, hij liet zich niet leiden door het uiterlijke, maar hij keek naar zijn hart. En hij proefde een verandering, hij proefde dat Paulus was veranderd door de kracht van God.

Hoe vaak doen wij niet hetzelfde als de gemeente in Jeruzalem? Zo vaak, en soms onbewust, beoordelen we mensen op hun uiterlijk of op basis van hun bezittingen, hun status, hun talenten, hun achtergrond of hun verleden. Jakobus gebruikt het voorbeeld van een samenkomst, waar arm en rijk samenkomen. De rijke krijgt de beste plek, terwijl de arme op de grond moet zitten. Helaas zien we dit in onze huidige maatschappij ook regelmatig, dat mensen een voorkeursbehandeling krijgen omdat ze rijk zijn of beroemd, of getalenteerd. Als we eerlijk zijn, gaan we onszelf dan soms anders gedragen, soms gaat het zelfs automatisch. Maar Jakobus is heel duidelijk in zijn brief: als je zegt dat je van Christus bent, moet dat in je daden zichtbaar worden, namelijk dat je mensen behandelt zonder aanzien des persoons.

Onze relatie met de Heer moet zichtbaar worden in onze relaties met de medemens, gebaseerd op de manier van kijken van Jezus die naar het hart kijkt. Paulus zegt hetzelfde als Jakobus als hij aan de gemeente van Korinthe schrijft: *“Vanaf nu kennen we niemand meer naar het vlees”* (2 Kor 5.16). Wanneer we zo'n houding hebben, wordt de heerlijkheid van Christus zichtbaar in ons leven.

2. De genade van God

De tweede Bijbelse waarheid in het gedeelte dat we gelezen hebben, is de genade van God. In Jakobus 2:6 schrijft Jakobus: *“..heeft God niet juist hen die naar wereldse maatstaven arm zijn, uitgekozen om rijk te zijn door het geloof en deel te krijgen aan het koninkrijk dat hij heeft beloofd aan wie hem liefhebben? Maar, voegt hij eraan toe: u behandelt arme mensen met minachting”*.

Minachting is een houding die je over iemand aanneemt, gebaseerd op het uiterlijke. Niet alleen verwijt Jakobus dat de discipelen zich lieten leiden door het uiterlijke, maar ze behandelden de armen ook met minachting. Ze begrepen niets van Gods genade, we begrepen niet dat God juist de armen uitkiest om zijn dienstknechten te zijn. Zoals Paulus zo mooi verwoord in 1 Korintiërs 1.2-29: *“Maar het dwaze van de wereld heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen, en het zwakke van de wereld heeft God uitverkoren om het sterke te beschamen. En het onaanzienlijke van de wereld en het verachte heeft God uitverkoren, en wat niets is, om wat iets is teniet te doen, opdat geen vlees voor Hem zou roemen”*.

In Gods keuze voor de zwakke, voor de arme, voor het dwaze, wordt Zijn genade zichtbaar met als doel dat niemand van ons zich zou beroemen op onze wijsheid, afkomst of talenten. Als er sprake is van de keuze van zijn dienstknechten, kijkt God noch naar geslacht, noch naar afkomst, noch naar nationaliteit, noch naar competentie. Zijn genade strekt zich uit over de zwakken van deze wereld. Hij roept ons als zijn dienstknechten, hoe zwak wij ook mogen zijn. Maar God vergist zich niet.

Een heel mooi voorbeeld hiervan is het volgende waargebeurde verhaal dat zich afspeelde in een vluchtelingenkamp op de grens met Thailand. Daar waren in 1975 heel veel Cambodjanen naar toe gevlucht toen de Rode Khmer de regering in Cambodja omverwierp. Tijdens hun overname zijn er meer dan drie miljoen mensen omgekomen door de wreedheden van het regime van Pol Pot. Zelfs in het vluchtelingenkamp waren er soldaten van de Rode Khmer partij. In het kamp was ook een oude, bijna blinde vrouw, mevrouw Mai. Toen zij hoorde van de christelijke hulporganisatie die werkzaam was in het kamp, dat de God van de christenen mensen kon genezen, stapte ze naar de leider toe en vroeg: als jullie God zo groot is dat Hij mij kan genezen van mijn blindheid, dan zal ik Hem dienen mijn hele leven lang. De leider hoorde haar aan en regelde een bidstond voor Mevr. Mai. En God verhoorde hun gebeden, ze werd genezen van haar blindheid.

Mevr. Mai was zo onder de indruk van de God van de christenen dat ze de afgoden van haar voorouders niet meer wilde dienen. Ze werd een trouwe volgeling van Christus. Ze getuigde van haar genezing in het kamp tegenover wie dan ook maar wilde luisteren. De soldaten van de Rode Khmer waren daar niet blij mee en verboden haar te spreken over die vreemde God, maar ze lieten haar met rust, want in hun ogen was ze oud en lelijk. En wat kon je nu verwachten van een oud lelijk mens? Ze hadden eigenlijk grote minachting voor haar. Maar Mevr. Mai ging door, dag in dag uit. Ze greep alle mogelijkheden aan om te getuigen van die ene grote God die haar genezen heeft. Zo heeft ze jaren in dat kamp getuigd en alleen de Heer weet hoeveel zielen er door haar getuigenis gered zijn.

Dit voorbeeld laat zien hoe de Heer de zwakke van deze wereld had uitgekozen om de sterken te beschamen. Dat is louter genade. Jakobus vermaant ons nu de zwakken, de armen, de

mismaakten enz. te respecteren en hen niet te minachten, want God heeft hen uitgekozen om zijn dienstknechten te zijn. Het in praktijk brengen van deze waarheid gaat een stapje verder dan het

3. Koninklijke weg

De derde Bijbelse waarheid in ons gedeelte is de koninklijke wet. In Jakobus 2:8 lezen we: *“Als u echter de koninklijke wet volbrengt, dat wil zeggen, U zult uw naaste liefhebben als uzelf, dan handelt u goed”*.

Deze woorden zijn niet nieuw voor de discipelen, want ze staan eveneens in het Oude Testament, in Leviticus lezen we:

“Ja U mag geen wraak nemen of een wrok koesteren tegen uw volksgenoten, maar u moet uw naaste liefhebben als uzelf. Ik ben de HEERE.” (Leviticus 19:18).

Jakobus noemt het liefhebben van je naaste de koninklijke wet. Immers, de wet is gegeven door de Koning der koningen. Om nog een andere reden is het de koninklijke wet. De liefde is namelijk de vervulling van alle wetten, zoals we kunnen lezen in Romeinen 13:10. *“Zie nu, dat er geen ander gebod is, dan deze: U zult uw naaste liefhebben als uzelf. Want wie de naaste liefheeft, die heeft de wet vervuld”*.

Liefde voor de naaste is de vervulling van alle wetten, alle andere geboden worden nageleefd als men liefde voor de naaste in praktijk brengt. Maar welke liefde spreken we? God vraagt van ons onze naaste lief te hebben zoals Hij ons liefheeft. Dat lezen we in Johannes 15:9-12:

“Zoals de Vader Mij liefgehad heeft, heb ook Ik u liefgehad; blijf in Mijn liefde. Als u Mijn geboden in acht neemt, zult u in Mijn liefde blijven, zoals Ik de geboden van Mijn Vader in acht genomen heb en in Zijn liefde blijf (...) Dit is Mijn gebod: dat u elkaar liefhebt, zoals Ik u liefgehad heb”.

Daarom schrijft Jakobus aan zijn lezers dat als wij met aanzien des persoons handelen, we ontmaskerd zullen worden door de wet als overtreders. Immers, wij hebben de ander niet liefgehad zoals God ons heeft liefgehad, ook al houdt je aan alle regels van de wet. Jakobus zegt namelijk in hoofdstuk 2 vers 10:

“Wie de hele wet in acht neemt, maar op één punt struikelt, die is schuldig geworden aan alle geboden.”

Jakobus zegt dit omdat hij constateert dat zijn lezers de armen schandelijk behandelden (2:6). Niet alleen namen ze een houding van minachting aan tegenover de armen, ze behandelden hen ook schandelijk. Voor hem was deze houding tegenover de armen onaanvaardbaar. Hij gaat dus eigenlijk steeds verder in zijn vermaning. Hij begon met te zeggen dat ze niet zonder aanzien des persoons hadden gehandeld, daarna keurde hij hun minachting ten opzichte van de armen af en nu legt hij de vinger op de zere plek: zij behandelden de armen schandelijk. Ze hadden gefaald, want ze brachten de koninklijke wet van liefde voor de naaste niet in praktijk.

Een voorbeeld hoe zij in overeenstemming met de koninklijke wet hadden kunnen handelen, is de gelijkenis van de Barmhartige Samaritaan. In deze gelijkenis die door Lucas opgeschreven is, kwam een wetsgeleerde naar Jezus om hem op de proef te stellen. Hij vroeg: *“Meester, wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?”* Jezus vroeg hem wat hij daarover in

de Wet van Mozes las. De man zei hierop: *"Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart ... en uw naaste lief als uzelf"*. Jezus zei dat dit juist was en als de man dit zou doen, dan zou hij leven. De wetsgeleerde wilde zijn gelijk halen en vroeg Jezus daarop: *"Wie is mijn naaste?"* In antwoord hierop vertelde Jezus de gelijkenis die wij allemaal kennen. Toen Jezus aan de wetgeleerde vroeg: *"Wie van de drie (priester, wetgeleerde, Samaritaan) denkt u dat de naaste is geweest van hem die in handen van de rovers was gevallen?"*. De wetgeleerde had het goed begrepen en antwoordde: *"die hem barmhartigheid heeft bewezen"*. Waarop Jezus zei: *"Ga heen en doe even zo"* (vers 37). God liefhebben en de naaste liefhebben komt in de woorden van Jezus erop neer, dat wijzelf de naaste zijn voor de ander. Jezus gaf het ons eigenlijk als een gebod: *ga en doe evenzo*.

Iemand anders tot naaste zijn is pas goed mogelijk door de liefde van God die Hij ons gegeven heeft door Zijn Heilige Geest. Door Zijn Liefde kunnen we de ander oprecht liefhebben en hun tot naaste worden. Maar hoe zit het dan met niet-christenen? Er zijn veel ongelovige mensen die wel degelijk vol liefde voor de naaste zijn en zich volledig inzetten daarvoor. Er zijn artsen die een goede en prestigieuze baan in een topziekenhuis kunnen krijgen met het daarbij behorende topsalaris, maar die ervoor kiezen om slecht betaald werk in een ontwikkelingsland te gaan doen. Ze willen de mensen helpen die verstoken zijn van goede medische zorg. Soms met gevaar voor hun leven. Ze hebben oprechte liefde en mededogen voor hun naaste. Soms beschamen ze ons in hun toewijding en opofferingsgezindheid.

Toch is er een verschil met de liefde die God ons geeft voor de naaste. God vraagt van ons liefde tot God *en* liefde tot onze naaste. Die twee zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wie zijn naaste liefheeft zonder God lief te hebben, heeft zijn naaste eigenlijk maar half lief. Hij heeft wel bewogenheid met zijn aardse omstandigheden, maar mist de bewogenheid met zijn geestelijke heil. De Bijbel leert ons dat het echte geluk ligt in het kennen van God en in het navolgen van zijn geboden. Hoe nobel en oprecht de liefde tot de naaste kan zijn die een arts ertoe drijft om de armen te helpen, het is onaf want ten diepste heeft onze naaste de liefde van Christus nodig, de bron van het diepste geluk.

Als wij de naaste liefhebben zoals Christus ons liefheeft, vervullen we alle wetten zegt de Schrift. Een van de hoofdproblemen van de Joden in de tijd van Jezus, en misschien van ons eveneens, was dat ze veel aandacht besteden aan alle regels van de wet. Deze wilden ze nauwkeurig toepassen in de praktijk, maar ze vergaten de oprechte liefde en bewogenheid voor de naaste. Dit was een ondergeschoven kindje in hun praktijk. Liefde voor de naaste gaat heel ver, dat kunnen we lezen in 1 Korintiërs 13:4-7. Daarmee wil ik graag eindigen:

"De liefde is lankmoedig, de liefde is goedertieren, zij is niet afgunstig, de liefde praalt niet, zij is niet opgeblazen, zij kwetst niemands gevoel, zij zoekt zichzelf niet, zij wordt niet verbitterd, zij rekent het kwade niet toe. Zij is niet blijde over ongerechtigheid, maar zij is blijde met de waarheid. Alles bedekt zij, alles gelooft zij, alles hoopt zij, alles verdraagt zij".

Moge de Heer ons helpen een volwassen christen te zijn door Bijbelse waarheden in onze daden tot uitdrukking te brengen. Jakobus heeft ons vanavond een drietal onder de aandacht gebracht:

1. De heerlijkheid van Christus wordt zichtbaar in ons als we de mensen behandelen zonder aanzien des persoons

2. De genade van God wordt zichtbaar als we de armen niet minachten, want God heeft hen uitverkoren om de rijken te beschamen
3. De onvoorwaardelijke liefde van God voor ons wordt zichtbaar in onze liefde tot de naaste.

Amen.